

תפריט השבוע

מלך דיפלומט

קרקטייל אברקוד

מרק תרד

סטיק בקר מזרדה

עם ירקון

אך

שוק ירוד - רוטב מימש

צפודים מפרבנים

עט בצל ופטרלרדזיליה

קישרצית עם עגבניות

סלט מלפפונים

ערגון אגוזים

ק פ ה

א ר

ו ה

תל אביב, 23.11.80

תאינדיות חניניות הגישו קפה ועוגות, ואחר כך הוגשה ארוחת-הצהריים הטעימה לעשרות העיתונאים ומנהיגי מפ"ם. השותף הזוטר במערך הזמין את נציגי כלי-התיקשורת, כדי להציג בפניהם את אישי-המפלגה, והיקים וצעירים. העיתונאים שמעו את נאומי ויקטור שמטוב, נפתלי פרד, יעקב חזן ואחרים במשך חמש שעות תמימות. כמינהג הימים האלה, נערך האירוע במלון "דיפלומט". הקפה והעוגות הוגשו באולם "קונסול", ואילו ארוחת-הצהריים הוגשה באולם "פרזינט". ח"כ חייקה גרוסמן שבימים אלה הגישה הצעת-חוק משותפת עם ח"כ משה שמיר (התחיה) להגנת הלשון העברית, נעדרה.

לפני כל הסימנים, וייצמן עצמו פופולרי יותר, חדש יותר ומושך יותר מאשר דיין. עצם הזכרת שמו בהקשר זה מעוררת רושם של חריזמה וביטחון עצמי וחוסר מנהיגות — שתי תכונות שהציבור מייחס אותם דווקא לוייצמן במנה גדור, שהן לטובתו.

דיין עצמו הגיב כדרכו. אחד הטכסיסים הנדושים ביותר של האיש במשך 15 השנים האחרונות הוא ליצור באופן מלאכותי אווירה של מתח סביב עצמו ערב הדין בחירות ("ילך? לא ילך? יפרוש? לא יפרוש? יצטרף? לא יצטרף?"). זהו טכסיס זול ביותר לדין הפקת פירסומת ריקה-מתוכנן, כדי להפגין נוכחות. לצרפתים יש שם נעדרה המתנהגת כך: "אלומיז" ("מדליקה"), ובאנגלית קוראים לה "טיור". כאשר עוסק בזה גבר בן 65, זה מתחיל להיות קצת פאתטי. וייצמן נתן עתה לדיין את הדין הודמנות להמשך במישחק זה גם בבחירות 1981. לא ברור איזו טריק בה תצמח מכך לוייצמן עצמו.

תחמושת ליריבים. כל זה היה מיותר לגמרי. לוייצמן יש מסר משלו. אם יתייחד עם עצמו וינסח אותו בדיבור, יהיה למסר זה ערך לציבור הישראלי. וייצמן הוא גם דמות מנהיגית, תית, שאינה זקוקה לאפורטופוס. למרבה הצער, הוא נוהג להציג את עצמו באור שחור רציני מכפי שהוא באמת. כאילו בא לספק תחרושת ליריביו, הרגילים לטעון כי "אינו רציני", שהוא "שובב", ש"הוא יורה מן המתחן". וייצמן הוא אדם רציני יותר, והוא יכול לתרום תרומה רצינית יותר. השאלה היא, עתה, כיצד יכלול את עצמו הדין.

וייצמן בו ביום, ביוזמתו שלו, מן התנועה שהוא הסיר ממנה את אמונה. "מי לרגל — אלי!" גם היא צעדים הבאים היו תמוהים למדי. לאדם כמו וייצמן, המבקש לצאת אל הציבור בראש מפלגה חדשה, יש שתי אפשרויות:

- להרכיב בשקט, בשיחות פרטיות, רשימה של אישים המשקפים לדעתו, את דרכו החדשה, ולצאת בבוא היום בראש רשימה זו אל הציבור.
- לחבר מצע עקרוני בענייני חוץ ופנים ולקום בבוא היום, להנהיג את המצע לפני הציבור ולקרוא, "מי לרגל זה — אלי!"

עור וייצמן לא עשה זאת, אף לא זאת. הוא לא הביא לציבור הרכב של אישים, וגם לא מצע. אמנם השמיע כמה רמזים על דרכו המדינית, בעיקר בנוגע לענייני השלום, אך הדברים לא הצטרפו למצע ברור. אשר לאישים, הזכיר וייצמן רק שניים — ושניהם מיהרו להסתייג מן היוזמה. כדי מושמש מאור. איזכור שמו של יצחק רבין היה השבוע בגדר התחכמות. כי רבין עמד בשיא ההתמודדות שלו עם שימרון פרס במפלגת-העבודה (ראה עמודים 37-36). הזכרת שמו יכלה, אולי, לרמז כי יש לו ברידה אם ינוצח, אך הדבר לא תרם להרגשת הרצינות של יוזמת וייצמן. עוד יותר בעייתית השימוש ב"שמו של משה דיין, אשר וייצמן הכיירו כמי שצריך לעמוד בראש הרשימה והממשלה הבאה (ראה עמודים 34-33). קשה להתייחס אל דיין כאל חייזר בנוף הישראלי. הוא כלי משורר מש מאוד, שעבר מומן את שיאו, וקופה גדולה של שרצים מדיניים

במדינה

העם

התאריך שלא היה

תוך שדוש שנים

יצאה — או הוצאה —

הנשמה מן השמים

זה יכול היה להיות יום-חג לאור כימעת כמו יום-העצמאות. כי זה היה המאורע החשוב ביותר בתולדות המדינה, מאז הרגע שבו עמד דויד בן-גוריון באולם המוסיאון בתל-אביב והכריז על זקמת המדינה. השבוע מלאו למאורע זה שלוש שנים — והוא לא צויין אף באיזו צורה הקטן ביותר. משך כנפי ההיסטוריה. זה קרה במוצאי-שבת, בנובמבר 1977. מטוס מצרי נחת בנמל-התעופה וידי בן-גוריון בלוד. המראה עצמי היה כחלום.

מיליוני ישראלים נצמדו אל מירקעי הטלוויזיה וראו את המאורע של-אייאמן. דלת המטוס נפתחה. בפתח הופיע מנהיג הגדולה שבמדינות הערביות, אנוור אל-סאדאת. החצוצרות של צה"ל הריצו לכבודו, והוא עמד על הכבש, קפוא, מרצין, וכולו אומר כבוד-נצמי ותחושה היסטורית. עמי-ישראל כולו עקב במשך שלושה ימים אחרי כל צעד של זאורה — במסגד אל-אקצה, במוסד יד ושם, בכנסת, מעולם לא השתתף הציבור כולו בצורה כזו. מאז במאורע אחד, עד כדי השבתת כל החיים בארץ.

בכוננות-לילה לרחוב, במוצאי-הערב בנובמבר 1977, כדי לרקוד מרוב התלהבות לשמע החלטת עצרת-האום על חלוקת הארץ, זאת היה אירוע שחדר כמו זה לביכתי התודעה הלאומית. גאולה כהן ניצחה. השבוע היה נדמה שזה קרה לפני 300 שנים, ולא לפני שלוש.

לא היה שום ציון לאירוע בכניסתו. רק עור וייצמן טרח להזכירו, בוויכוח על הבעת איה-אמן לממשלה שחתמה על חוזה-השלום עם מצריים. דובר הממשלה ואנשי הליכוד לא ציינו את המאורע כלל.

אלא אך הזכירו את השלום לרעה, כנטל נוסף המוטל על כלכלת המדינה (ראה יומן אישי).

הטלוויזיה הישראלית לא מצאה לנכון להקרין מחדש את הדקות ההיסטוריות, שעצרו את נישמת העם. היא עברה על התאריך כאילו לא היה.

בליכוד שולטים עתה מתנגדי-השלום, והוא הדין לגבי רשות-השידור, שכל ראשיה הנוכחיים נמנים עם השוליים הקיצוניים מדין. גאולה כהן ניצחה. אופטימיסט יכול לאמר: אי-ציון התאריך הוא סימן לגורמלי-זציה. השלום כה השתרש, עד כי אין עוד תמריץ לציונו המיוחד. אך פסימיסט יסיק מסקנה שונה לגמרי: תוך שלוש שנים קצרות יצאה — או הוצאה — הנשמה מן השלום, ולא נותר אלא צידו הכני.

השטחים

אש נגד נשוח

האיוות של המימשל

הצבאי שווה לאש"ף

יותר מכך הזהב הערבי

מזה זמן רב לא עמדה מדינת-ישראל תחת מטל כה קטלני של גיוני עולמי אמיחי כמו בשבוע שעבר.

גם גדול האוהדים של ישראל לא היה מוכן להשלים עם הדבר שמיליונים ראו אותו על מירקעי-הטלוויזיה כמו עניקה: חיילים ישראליים יורים בנערות ובנערים, המפגינים בלי נשק.

יריית צלפים. לשווא ניסה המימשל הצבאי לבלבל את מוחו של העולם בטענות שנראו בעליל כשיקריות: שלא הוצאו פקודות חדשות, שלא נקטה שיטה חדשה, שהחיילים הגנו רק על חייהם. (ראה עמודים 43-42).

שפת הסרט התעודי, שצולם ב"מקום מבלי ששילטונות-הצבא הבחינו כן, היתה ברורה. לא היה כאן שום "צירוף של תמונות", אשר יצר, כביכול, "רושם מוטע" כפי שטען הצבא. לפי עדי-ראייה ישראליים מוסמכים, עמדו

הפגנה של נקיין

בתי התבונה בי הערב במבט מאוד רציני, וביקשה רשות להשתתף בהפגנה של הצופים.

הפגנה!

בגיל עשר וחצי!

השתגעתי?

היא הרגינה אותי בחיפזון, קצת בניטול של 'מה-אתם-מבינים-בעצם'.

מדובר בהפגנה למען הנקיין.

הם יצעקו סיסמות.

הם ינקו את הרחובות ליד סנימון.

הם ינקו את החורשה היפה.

הם ישרפו את האשפה.

כבר קיימנו הפגנות כאלה בעבר, היא אומרת.

אין שום בעיות. התושבים כולם בעד, מהיכנים, אפילו מציעים ממתקים.

הפגנה של הצופים — ובתי שם. ועוד בשכונת סנימון.

לאן הגענו?

ולפתע הרגשתי שאני, בעצם, בר-מזל. טוב להיות אב ישראלי ב-1980. מזל שעשיתי לא 1947.

בתי לא צריכה להפגין נגד הספר הלבן, או להדביק כרוזים במחותרת, היא לא נאלצת להאבק בשילטון זר; אף אחד לא מתוו עליה מים. היא לא צריכה לשנוא.

וגם אין סיכוי שחיילים יפתחו עליה באש מהגנות.

לאבא שלי יש חבר שצולע עד היום כי הבריטים ירו בו מבניין "גורלי", ויש לי חבר, איש בית"ר, שגד בן-דודו בן ה-15 חטפו שוטרים בריטיים כשהדייק כרוזים נגד הכובש הזר, ורצחו אותו בעמק-המצלבה.

הזמנים האלה עברו. יש לנו מדינה, יש לנו עצמאות, והבת שלי מפגינה בסך-סנימון למען הנקיין.

ולבי, לביאב — שקט.

אף אחד לא יפגע בה, חס ושלום, מהגן.

חיים ברעם

(שודר ב"קול-ישראל", מאגזין ירושלים, דש"ב, 19.11.80)